

Risikovurdering af invasive arter - udbud af projektmidler 2015

EU-Udbudsnummer: 2015/S 074-130795

Ramme

- NST pulje: 500.000 kr.
- Projektet skal udføres, afrapporteres og afsluttes senest 15. november 2015
- Der gives ikke merbevilling – projekter kan ej videreføres

Baggrund

EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS FORORDNING (EU) Nr. 1143/2014 af 22. oktober 2014 om forebyggelse og håndtering af introduktion og spredning af invasive ikkehjemmehørende arter er trådt i kraft 1/1-15. Kommissionen fremlægger 1/1-16 en EU-liste over arter af fællesskabsbetydning. Disse arter vil i forordningen blive omfattet af en række forpligtelser og forbud (jf. artikel 7). Landene har desuden mulighed for at oprette en liste med arter af national betydning og få dem omfattet af samme forpligtelser som ovennævnte.

Der er i Danmark endnu ikke truffet beslutning om, hvorvidt denne mulighed vil blive brugt, men der er ønske om at undersøge muligheden herfor og omkostningseffektiviteten heraf. Dette kræver dog omfattende risikoanalyser for at dokumentere fordele og ulemper ved en eventuel listning. Baggrunden for dette er, at de arter, der kan blive listet som invasive arter af national betydning, kan blive omfattet af forskellige former for regulering, som f.eks. handelsforbud, forbud mod hold og bekæmpelsesforpligtigelse og dette skal kunne godkendes af WTO. Risikovurderingen skal derfor være i overensstemmelse med de krav til risikovurderinger, som fastlægges af EU-kommissionen og som foretages for de arter, der vurderes til EU-listen over arter af fællesskabsbetydning, se bilag 1 (Artikel 5 i forordningen om invasive arter) og rapportererne nævnt i bilag 2.

Den nationale opfølgning på EU-processen skal i 2015 bl.a. resultere i en bekendtgørelse. Dette projekts input vil indgå i de endelige overvejelser om en national liste over invasive arter.

Projektet skal bidrage til at få udredt, hvilke invasive arter der gør størst skade i Danmark, og hvilke arter der bør prioriteres til en national indsats, herunder fx lovgivningsmæssige initiativer. For nogle arter kan det være relevant at anvende forsigtighedsprincippet, da det kan være forbundet med store omkostninger at vente med at gøre en indsats, til arten er fuldt etableret. For andre vidt udbredte arter kan et handelsforbud eller et forbud mod hold af arter være en logisk følge af, at samfundet og mange interessenter bruger store ressourcer på at bekæmpe arterne i naturen.

Opgaven forudsætter indgående kendskab til introducerede og invasive arter i Danmark samt deres påvirkning af den danske natur og samfund, risikovurderinger af invasive arter samt økonomiske vurderinger af den biologiske mangfoldighed og tab af denne.

Opgavebeskrivelse

Der ønskes en risikovurdering, som møder de gældende EU-standarder som fastsat ifm. EU-forordningen om invasive arter, for en række arter (se bilag 2 samt EU-forordningen). Disse skal indgå i den fremtidige vurdering, prioritering samt forvaltning af invasive arter i Danmark.

De arter, der her er udvalgt til at få udarbejdet en risikovurdering, er arter, der betragtes som invasive i dansk natur og som er genstand for hold og/eller handel. Flere af arterne er vidt udbredte og bekæmpes allerede, og for disse arter kan et handelsforbud eller et forbud mod hold muligvis være både omkostningseffektivt og gavne biodiversiteten. Denne problemstilling ønskes med dette del-projekt kvalificeret.

Der ønskes en risikovurdering for følgende arter:

1. rynket rose *Rosa rugosa*
2. canadisk gyldenris *Solidago canadensis* og sildig gyldenris *Solidago gigantea*
3. japansk/kæmpepileurt *Fallopia japonica*, *F. sachalinensis* & *F. x bohemica*
4. vandbregne *Azolla filiculoides*
5. røddøret og guløret terrapin *Trachemys scripta ssp.*
6. gråt egern *Sciurus carolinensis*
7. mårhund *Nyctereutes procyonides*
8. amerikansk hummer *Homerus americanus*
9. galizisk sumpkrebs *Astacus leptodactylus* og signalkrebs *Pacifastacus leniusculus*
10. rådgiver kan foreslå en art, evt. fra nedenstående liste

Ydermere kan der bydes ind med risikovurderinger på følgende arter:

1. sort svane *Cygnus atratus*
2. mandarinand *Aix galericulata*
3. oksefrø *Rana catesbeiana*
4. amerikansk skarveand *Oxyura jamaicensis*
5. nilgås *Alopochen aegyptiaca*

Hvis der er andre nærtstående arter, der kan omfattes af risikovurderingerne, skal de inkluderes.

Rådgiver skal løse følgende opgaver:

1. Risikovurderingen skal følge forordningens artikel 5, stk. 1, litra a)-h) (se bilag 1 og 2) samt beskrivelserne i rapporten: Roy, H. et al. (2014) "Invasive alien species – framework for the identification of invasive alien species of EU concern ENV.B.2/ETU/2013/0026", og der ønskes *herudover* inkluderet vurderinger af:
 - a. hvilken risiko for den nationale danske biodiversitet, som arten udgør
 - b. hvilke økonomiske fordele og ulemper arten har, og dermed hvilken økonomisk betydning (positiv eller negativ), der ville være ved listning eller ikke listning på en national liste (dvs. svarende til implementering af hele eller dele af artikel 7).

- c. hvilke udgifter, der kan forventes ved hhv. en effektiv bekæmpelsesindsats og uden indsats (non-action), og omkostninger.
 - d. Det er afgørende, at der foretages monetære estimater på ovennævnte, hvor disse ikke foreligger allerede. Rådgiver skal angive i detaljer, hvordan risikovurderingen vil blive udført.
2. Risikovurderingerne leveres på både dansk og engelsk.
 3. Der skal inddrages foreløbige resultater fra den kvalificering af de invasive lister, som udføres i det andet del-projekt i dette udbud sideløbende med dette del-projekt. Hvis der i forbindelse med scoringerne i det andet del-projekt identificeres andre relevante arter, som burde risikovurderes mhp. at muliggøre opførsel på en liste af national betydning, forbeholder NST sig mulighed for at udvide ovenstående 10 arter med risikovurderinger på op til 2 nye arter inden for rimelige tidsfrister, som aftales nærmere.
 4. Miljøministeriets økonomiafdeling indgår parallelt i en proces med at dokumentere og udregne udgifter ved invasive arter i Danmark og omkostninger ved eventuelle lovgivningsmæssige initiativer. Disse resultater skal inddrages i risikovurderingerne i dette del-projekt så vidt muligt ift. tidsrammen.
 5. Som bilag udarbejdes korte 1-2 sides fakta-ark for hver risikovurdering. Rådgiver beskriver, hvordan denne opgave vil blive løst.

Process:

- Annoncering: 16. april 2015
- Deadline for ansøgning: 27. maj 2015 kl. 8.00
- Tilbagemelding til ansøgere: 29. maj 2015
- Stand still periode 29. maj – 8. juni 2015
- Samarbejdsaftale undertegnet af parterne: 9. juni 2015. Projekterne kan realiseres. Naturstyrelsens standardkontrakt anvendes.
- Afrapportering skal være modtaget i NST 15. november 2015
- Al fakturering på projektet skal være afsluttet senest 1. december 2015

Artikel 5
Risikovurdering

1. Med henblik på artikel 4 foretages en risikovurdering i forhold til invasive ikkehjemmehørende arters nuværende og potentielle udbredelsesområde og omfatter følgende elementer:

- a) en beskrivelse af arten med dens taksonomiske identitet, dens historie og dens naturlige og potentielle udbredelsesområde
- b) en beskrivelse af artens reproduktions- og spredningsmønster og dynamik, herunder en vurdering af, hvorvidt de miljøforhold, som kræves for dens reproduktion og spredning, er til stede
- c) en beskrivelse af artens mulige introduktions- og spredningsveje, både tilsigtet og utilsigtet, herunder, hvis det er relevant, de handelsvarer, hvormed arten generelt forbindes
- d) en indgående vurdering af risikoen for introduktion, etablering og spredning i de relevante biogeografiske områder under de nuværende forhold og under de forventelige forhold som følge af klimaændringer
- e) en beskrivelse af artens nuværende udbredelse, herunder om arten allerede forekommer i Unionen eller i nabolande, og en prognose over dens sandsynlige fremtidige udbredelse
- f) en beskrivelse af den skadelige indvirkning på biodiversiteten og relaterede økosystemtjenester, herunder på hjemmehørende arter, beskyttede områder og truede levesteder samt på menneskers sundhed, sikkerhed og økonomien, herunder en vurdering af potentielle fremtidige virkninger med hensyn til tilgængelig videnskabelig viden
- g) en vurdering af de mulige skadesomkostninger
- h) en beskrivelse af de kendte anvendelser af arter og sociale og økonomiske fordele ved disse anvendelser.

2. Når kommissionen foreslår arter optaget på listen som invasive ikkehjemmehørende arter, der er problematiske på EU-plan, foretager den risikovurderingen omhandlet i stk. 1.

Hvis en medlemsstat indgiver en anmodning om optagelse af en art på EU-listen har den ansvaret for at foretage risikovurderingen omhandlet i stk. 1. Om nødvendigt kan Kommissionen bistå medlemsstaterne i udviklingen af sådanne risikovurderinger, for så vidt det vedrører deres europæiske dimension.

3. Kommissionen tillægges beføjelse til at vedtage delegerede retsakter i overensstemmelse med artikel 29 for at præcisere, hvilken type bevis, der er acceptabel i henhold til artikel 4, stk. 3, litra b), og give en detaljeret beskrivelse af anvendelsen af nærværende artikels stk. 1, litra a)-h). Den detaljerede beskrivelse skal omfatte den metode, som skal anvendes til at foretage risikovurderingerne, under hensyntagen til relevante nationale og internationale standarder og behovet for at prioritere indsatsen over for invasive ikkehjemmehørende arter, som forbindes med eller kan forårsage en betydelig skadelig indvirkning på biodiversiteten eller relaterede økosystemtjenester samt på menneskers sundhed eller økonomien, idet en sådan skadelig indvirkning anses for at være en skærpende omstændighed. Det er navnlig vigtigt, at Kommissionen følger sin gængse praksis og gennemfører høringer med eksperter, herunder medlemsstaternes eksperter, inden disse delegerede retsakter vedtages.

Relevante rapporter fra Kommissionen:

Rapport bestilt af Kommissionen som baggrund for forordningen for at gennemgå eksisterende risikovurderingsmetoder, udvikle minimumsstandarder til forordningens formål og vurdere, om de eksisterende risikovurderinger opfyldte kravene i forordningen:

http://ec.europa.eu/environment/nature/invasivealien/docs/Final%20report_12092014.pdf

Da ingen af de eksisterende risikovurderinger ifølge ovennævnte studie blev vurderet at opfylde minimumsstandarderne, blev der i december 2014 afholdt en workshop, hvor disse risikovurderinger blev fuldført. Rapporten fra workshopen er tilgængelig her:

<https://circabc.europa.eu/w/browse/899531ea-7009-4fe4-acbd-f1244ce12a3a>